

Zaprawa do spoinowania Optosan TrassFuge w pracach renowacyjnych kamiЕННО-cegłanych elewacji kościółów na Mazowszu

Kamienne wieże
i ceglany szczyt elewacji
zachodniej kościoła
w Czerwińsku

Gotycka, zachodnia
fasada katedry w Płocku

Architektura romańska w Polsce jest jednym z najstarszych, a zatem też najcenniejszym fragmentem naszej historii kultury budowlanej. Przyjmuje się, iż obejmuje on lata od połowy XI do połowy XIII wieku. Pierwotnie były to najczęściej obiekty wznoszone z kamienia, które w następnych stuleciach zastąpiła cegła. Do dzisiaj przetrwała stosunkowo niewielka ilość klasycznych kamiennych obiektów romańskich. Ze względu na tak odległy czas ich powstawania, większość z nich uległa bowiem licznym przebudowom w następnych okresach architektonicznych, co często zacierało ich pierwotny romański charakter.

Nie inaczej było na Mazowszu. Dwa najważniejsze w regionie kościoły z tego okresu – Bazylika katedralna Wniebowzięcia NMP w Płocku oraz kościół opactwa kanoników regularnych pw. Zwiastowania Marii Panny w Czerwińsku także posiadają liczne charakterystyczne przebudowy gotyckie i barokowe, a w przypadku Płocka – nawet renesansowe i klasycystyczne. Obie świątynie są także ważnymi świadkami historii naszej państwowości. Katedra w Płocku jest bowiem miejscem spoczynku władców Polski: Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego oraz kilkunastu książąt mazowieckich. Z kolei w Czerwińsku przebywał Władysław Jagiełło, który modlił się tutaj w lipcu 1410 r. o powodzenie wyprawy przeciwko Krzyżakom.

Kamienne i ceglane elewacje w Płocku i Czerwińsku w ostatnich kilku latach poddano gruntownym pracom renowacyjnym. W dużej mierze dotyczyły one m.in. uzupełnienia brakujących zapraw spoinowych i murarskich. Biorąc pod uwagę rangę obiektów i wieloletnią historię, dobór właściwej technologii musiał

więc szczególnie uwzględniać wymagania konserwatorskie, ale też specyficzną estetykę kamiennych wątków.

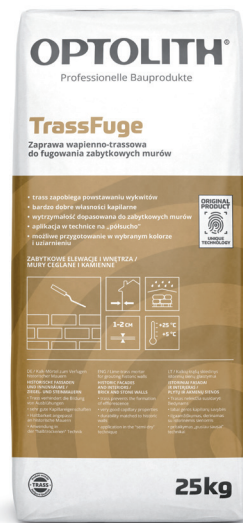
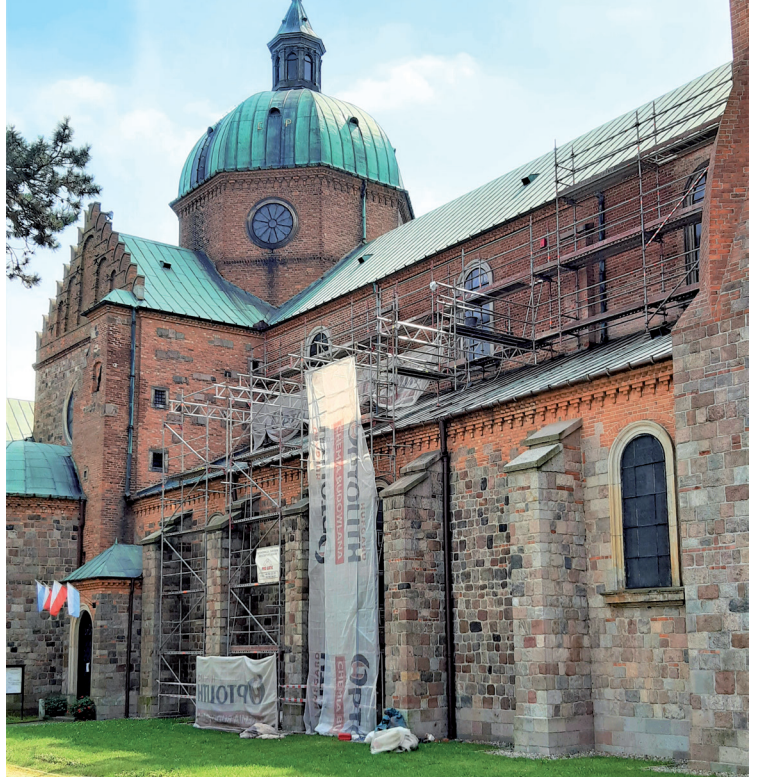
W obu przedsięwzięciach czynny udział brała firma Hufgard-Optolith.

Jako główną zaprawę do spoinowania wybrano fabryczną wapienno-trassową mieszankę Optosan TrassFuge. Ten sprawdzony produkt był wykorzystywany już wcześniej na większości podobnych obiektów w kraju jak np. w Strzelnie i Mogilnie na Kujawach, Kazimierzu Biskupim w Wielkopolsce, Koprzywnicy w Świętokrzyskiem, czy Moryniu w Zachodnio-Pomorskiem. Jest to też jedna z nielicznych fabrycznych zapraw na rynku, posiadająca szczegółową dokumentację badawczą oraz akceptację krajowych ośrodków konserwatorskich do stosowania jej na zabytkowych podłożach.

Zaproponowana zaprawa dzięki dodatkowi reńskiego trassu zdecydowanie poprawia brak odporności zapraw wapiennych:

- Wiąże i twardnieje pod wodą – jest hydrauliczna
- Uzyskuje optymalną wytrzymałość mechaniczną
- Jest niezwykle trwała i odporna na warunki zewnętrzne w tym kwaśne środowisko
- Wiąże rozpuszczalne wapno zmniejszając ryzyko powstawania wykwitów
- Posiada wysoką porowatość i niski ciężar właściwy
- Nie zawiera żadnych szkodliwych substancji

Mieszany watek kamienno-ceglany o równych bokach i wąskich spoinach narzucił dodatkowo sposób opracowania powierzchni fugi, która powinna przypominać ściągniętą pacą zaprawę murarską. Klasyczna zaprawa o dużym udziale spoiwa podczas takiego nakładania często nachodzi na brzegi okładziny. Optosan TrassFuge została jednak przygotowana do aplikacji „na półsucho”. Dzięki temu bardzo łatwo można usunąć nadmiar zaprawy bez zabrudzenia lica kamienia. Zaprawę przygotowano fabrycznie także w wybranym kolorze i uziarnieniu, tak by jak najbardziej odzwierciedlała pierwotny charakter.

Prace przy obu obiektach nadal jeszcze trwają, ale już dzisiaj można oglądać większość ukończonych ścian, które zostały poddane pracom konserwatorskim.

Robert Koprowicz

*Menadżer Produktu ds. Renowacji
Dyplomowany Konserwator
i Restaurator Dziel Sztuki*

Fragment kamiennego wątku kościoła w Czerwińsku i ceglano-kamiennego w Płocku: charakterystyczny, zbliżony sposób opracowania lica spoiny TrassFuge na obu elewacjach